

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Łączność dla konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego: w kierunku europejskiego społeczeństwa gigabitowego«”

(COM(2016) 587 final)

(2017/C 125/07)

Samodzielny sprawozdawca: **Ulrich SAMM**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 24.11.2016
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia przez sekcję	11.1.2017
Data przyjęcia na sesji plenarnej	26.1.2017
Sesja plenarna nr	522
Wynik głosowania	163/2/1
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES pragnie podkreślić, że technologia cyfrowa odgrywa coraz większą rolę w naszym życiu gospodarczym i społecznym. Należy nadać priorytetowy charakter znaczącym inwestycjom w infrastrukturę cyfrową, z myślą o utrzymaniu konkurencyjności oraz umożliwieniu powstawania nowych przedsiębiorstw i nowych miejsc pracy, zwłaszcza w kontekście inwestycji największych konkurentów Europy: Stanów Zjednoczonych i Azji.

1.2. EKES przyjmuje z zadowoleniem komunikat oraz powiązane z nim inicjatywy UE dotyczące Europejskiego kodeksu łączności elektronicznej, Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC), planu działania w zakresie sieci 5G oraz programu wsparcia dla organów publicznych pragnących oferować bezpłatny dostęp do sieci Wi-Fi (WiFi4EU).

1.3. Rozdrobnienie sieci dostawców w Europie oznacza, że potrzebne są wytyczne UE, które zapewniłyby spójną ogólnoeuropejską modernizację wspierającą jednolity rynek cyfrowy.

1.4. EKES odnotowuje, że choć strategiczne cele na 2025 r. są ambitne, to ich realizacja jest realistyczna, mimo że w dużej mierze zależą one od finansowania krajowego (prywatnego i publicznego), przy czym finansowanie UE służyłoby do uruchamiania i koordynowania projektów. W tym kontekście EKES z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie i wspieranie unijnej sieci biur kompetencji w zakresie łączności szerokopasmowej na szczeblu regionalnym/krajowym, która ułatwi administracji lokalnej stosowanie i wykorzystanie funduszy strukturalnych.

1.5. EKES z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie systemu bonów, mające na celu ograniczenie kosztów i obciążeń administracyjnych, zwłaszcza dla małych społeczności oraz MŚP.

1.6. EKES odnotowuje z zadowoleniem, że europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFIS) zapewniają znaczne środki finansowe na szybkie sieci szerokopasmowe. Ważną rolę odgrywa również Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS). EKES zaleca, by wzmocnić tę rolę przez wsparcie europejskich projektów na wielką skalę dotyczących szybkich sieci szerokopasmowych, obejmujących przy tym transeuropejską transportową sieć bazową, a także przez określenie odpowiednich ram finansowych i regulacyjnych.

1.7. Całkowite korzyści gospodarcze i społeczne przejścia na łączność gigabitową zostaną osiągnięte jedynie pod warunkiem, że Europa będzie potrafiła zapewnić sieci dużej przepustowości na obszarach miejskich i wiejskich oraz dla całego społeczeństwa. Potrzebne są inwestycje publiczne, ponieważ same działania rynkowe nie wystarczą do objęcia siecią wszystkich obszarów oddalonych ani nie zagwarantują minimalnego dostępu cyfrowego najsłabszym członkom naszego społeczeństwa.

1.8. EKES pozytywnie ocenia obecną sytuację w państwach członkowskich w odniesieniu do celów dotyczących szerokopasmowego internetu określonych w Europejskiej agendzie cyfrowej z 2010 r., służących za punkt odniesienia w krajowych lub regionalnych planach działania w dziedzinie sieci szerokopasmowych.

1.9. Komitet z zadowoleniem odnotowuje inicjatywę bezpłatnego dostępu „WiFi4EU” dla wszystkich Europejczyków w miejscach publicznych, budynkach administracji publicznej, bibliotekach i szpitalach, a także na zewnątrz budynków. Inicjatywa ta powinna oferować wszystkim obywatelom możliwość darmowego połączenia internetowego opatrzonego taką samą tożsamością cyfrową w całej UE. EKES zaleca w szczególności stosowanie się do zapisów rozporządzenia eIDAS⁽¹⁾ o tożsamości cyfrowej, które oferuje gwarancje ochrony danych i bezpieczeństwa publicznego w obliczu niewłaściwego wykorzystywania tych usług (np. terroryzm).

2. Wprowadzenie

2.1. Łączność internetowa o bardzo dużej przepustowości to infrastruktura kluczowa dla przesyłu danych, podobnie jak drogi, linie kolejowe, porty i lotniska mają zasadnicze znaczenie dla transportu towarów i osób. Ponieważ przesył danych nabiera coraz większego znaczenia dla naszej gospodarki i życia społecznego, inwestowanie w tę infrastrukturę ma zasadnicze znaczenie dla naszego społeczeństwa z punktu widzenia utrzymania konkurencyjności oraz umożliwienia powstawania nowych przedsiębiorstw i nowych miejsc pracy.

2.2. Łączność internetowa jest istotna dla jednolitego rynku cyfrowego. Strategia jednolitego rynku cyfrowego Komisji z maja 2015 r. stworzyła korzystne warunki i środowisko do budowy zaawansowanych sieci cyfrowych. EKES omówił znaczenie tych kwestii w kilku opiniach⁽²⁾,⁽³⁾.

2.3. Oczekiwania dotyczące poprawy jakości łączności internetowej do 2025 r. są dobrze udokumentowane (np. w konsultacjach społecznych przeprowadzanych przez Komisję Europejską).

2.4. Podstawowe łącza szerokopasmowe, do których mają obecnie dostęp niemal wszyscy Europejczycy, już nie wystarczają. W ciągu najbliższych 10 lat potrzebne będą sieci szerokopasmowe o bardzo dużej przepustowości (gigabitowe) z uwagi na ich różne zastosowania, takie jak internet rzeczy (głównie bezprzewodowy), przetwarzanie w chmurze, wysokowydajne systemy obliczeniowe i duże zbiory danych, telewizja nowej generacji lub rzeczywistość wirtualna i rozszerzona.

2.5. Na jakość przesyłu danych wpływa nie tylko prędkość, lecz również opóźnienia i niezawodność. Znacznie mniejsze niż obecnie opóźnienia i wysoka niezawodność pozwolą na nowe zastosowania wymagające szybkiego sterowania ze sprzężeniem zwrotnym, takie jak kierowanie pojazdem połączonym i pojazdy sterowane automatycznie, chirurgia zdalna, Tactile Internet lub precyzyjna nawigacja.

2.6. Komunikatowi COM(2016) 587 towarzyszy dokument roboczy służb Komisji SWD(2016) 300, w którym przedstawiono wizję europejskiego społeczeństwa gigabitowego w ramach trzech celów strategicznych na 2025 r.:

- zapewnienie gigabitowego dostępu do internetu w miejscach stanowiących siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego,
- zapewnienie na wszystkich obszarach miejskich oraz na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych (beziprzewodowego) zasięgu sieci 5G,
- zapewnienie wszystkim gospodarstwom domowym w Europie dostępu do internetu o przepustowości co najmniej 100 Mb/s.

Wszystkie trzy cele są kluczowe dla wzrostu gospodarczego w Europie oraz dla tworzenia miejsc pracy, konkurencyjności i spójności.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 73).

⁽²⁾ Dz.U. C 487 z 28.12.2016, s. 92.

⁽³⁾ TEN/601 – Platformy internetowe (zob. s. ... niniejszego Dziennika Urzędowego).

3. Potrzeba koordynacji na szczeblu UE

3.1. Europa musi stawić czoła modernizacji infrastruktury cyfrowej, którą przeprowadzają obecnie jej główni konkurenci w USA i Azji. Korzystny dla Europy jest fakt, że ceny detaliczne usług internetowych na naszym kontynencie są niższe dzięki większej konkurencji na rynku wewnętrznym; z kolei niekorzystna jest o wiele większa fragmentacja rynku dostawców usług sieciowych. Dlatego zdecydowanie potrzeba unijnych wytycznych, które zapewniłyby spójną, ogólnoeuropejską modernizację wspierającą jednolity rynek cyfrowy.

3.2. W tym kontekście EKES przyjmuje z zadowoleniem komunikat i powiązane z nim inicjatywy UE, które omówił już w specjalnych opiniach w tej sprawie ⁽⁴⁾, ⁽⁵⁾, ⁽⁶⁾, ⁽⁷⁾:

- Nowy zbiór przepisów obowiązujących dostawców usługi dostępu do internetu i komunikacji – Europejski kodeks łączności elektronicznej,
- Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC),
- Plan działania na rzecz sieci 5G.

System wsparcia dla organów publicznych pragnących oferować bezpłatny dostęp do sieci Wi-Fi.

3.3. EKES odnotowuje, że cele dotyczące internetu szerokopasmowego wyznaczone w agendzie cyfrowej na 2010 r. przyjęto obecnie w państwach członkowskich i służą one za punkt odniesienia dla polityki w tych państwach. Wiele państw członkowskich rzeczywiście dostosowało do tych celów swoje krajowe lub regionalne plany w zakresie internetu szerokopasmowego.

3.4. EKES przyjmuje również z zadowoleniem fakt, że cele te zostały potraktowane jako punkty odniesienia, zgodnie z zasadami i wytycznymi zarówno europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, jak i instrumentu „Łącząc Europę” (łączność szerokopasmowa w ramach instrumentu „Łącząc Europę”), jak również na mocy wytycznych dotyczących pomocy państwa w zakresie usług szerokopasmowych.

3.5. Przedstawione w komunikacie cele strategiczne na 2025 r. wyznaczają harmonogram budowy europejskiej infrastruktury szerokopasmowej o dużej przepustowości. Wychodząc z założenia, że tempo inwestycji zostanie przyspieszone, wytyczono ambitne, lecz wciąż realistyczne cele:

- gigabitowy dostęp do internetu dla wszystkich miejsc stanowiących główną siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego,
- niezakłócony dostęp do sieci 5G na wszystkich obszarach miejskich i na wszystkich głównych szlakach komunikacyjnych,
- zapewnienie do 2020 r. łączności 5G jako w pełni rozwiniętej usługi komercyjnej w co najmniej jednym głównym mieście w każdym z państw członkowskich,
- wszystkie gospodarstwa domowe w Europie, zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich, będą miały dostęp do internetu o prędkości dla łącza „w dół” wynoszącej co najmniej 100 Mb/s, z możliwością modernizacji do prędkości mierzonej w gigabitach,
- państwa członkowskie powinny skutecznie łączyć wsparcie publiczne w postaci dotacji i instrumentów finansowych, aby w ten sposób osiągnąć długookresowe cele,
- uruchomienie do końca bieżącego roku funduszu na rzecz sieci szerokopasmowych, opartego na instrumencie „Łącząc Europę” i Europejskim Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych,
- w planach programowania finansowego na okres po 2020 r. rozważenie potrzeby zapewnienia odpowiednich środków budżetowych na skuteczne finansowanie w ramach instrumentu „Łącząc Europę” sieci szerokopasmowych na obszarach o słabo rozwiniętej infrastrukturze,
- przeznaczenie środków z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na cyfrową transformację, ewentualnie z określeniem orientacyjnego udziału tych środków,
- utworzenie systemu bonów na publiczną sieć Wi-Fi, aby organy publiczne oferowały bezpłatny bezprzewodowy dostęp Wi-Fi w ośrodkach życia społecznego,

⁽⁴⁾ TEN/612 – Europejski kodeks łączności elektronicznej (zob. s. ... niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁵⁾ TEN/613 – Organ Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) (zob. s. ... niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁶⁾ TEN/614 – Łączność internetowa w społecznościach lokalnych (zob. s. ... niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁷⁾ TEN/615 – Sieć 5G dla Europy (zob. s. ... niniejszego Dziennika Urzędowego).

- wezwanie państw członkowskich, by dokonały przeglądu postępów w oparciu o swoje krajowe plany dotyczące dostępu szerokopasmowego i zaktualizowały te plany do końca 2017 r.,
- utworzenie do końca 2016 r. partycypacyjnej platformy na rzecz sieci szerokopasmowych, aby zapewnić wysoki poziom zaangażowania właściwych podmiotów publicznych i prywatnych oraz współpracę między nimi na potrzeby inwestycji w sieci szerokopasmowe i w celu uzyskania postępów w realizacji krajowych planów dotyczących dostępu szerokopasmowego,
- ustanowienie i wspieranie unijnej sieci biur kompetencji w zakresie łączności szerokopasmowej na szczeblu regionalnym/krajowym,

przeprowadzenie, do dnia 1 lipca 2018 r., oceny wpływu na koszty finansowanych ze środków UE projektów dotyczących sieci szerokopasmowych oraz opublikowanie wytycznych w sprawie wspierania najlepszych praktyk.

3.6. Społeczno-gospodarcze korzyści tej transformacji cyfrowej uda się osiągnąć w pełni jedynie pod warunkiem, że Europa zadba o powszechną budowę i uruchomienie sieci o bardzo dużej przepustowości na obszarach miejskich i wiejskich oraz w całym społeczeństwie. Działania rynkowe nie rozwiążą jednak wszystkich problemów. Chodzi w szczególności o następujące zagadnienia:

- zasięg na obszarach oddalonych,
- likwidację dużych luk między wdrażaniem zaawansowanych technologii a pierwszymi zastosowaniami i klientami nowych usług,
- zagwarantowanie minimalnego dostępu cyfrowego dla najsłabszych członków naszego społeczeństwa.

W związku z tym, aby osiągnąć te cele w całej UE i dla wszystkich Europejczyków, należy wdrożyć publiczne systemy wsparcia.

4. Nowe inicjatywy dla Europy

4.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie i wspieranie unijnej sieci biur kompetencji w zakresie łączności szerokopasmowej na szczeblu regionalnym/krajowym. Będą one miały zasadnicze znaczenie dla obszarów wiejskich i małych społeczności. Wspierają administrację lokalną w stosowaniu i wykorzystywaniu funduszy strukturalnych, przez zapewnienie najlepszych praktyk i doradzanie organom administracji lokalnej. Będzie to duży krok naprzód w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

4.2. Unijne strategie i instrumenty są neutralne pod względem technologicznym. Powszechnie wiadomo jednak, że optymalne funkcjonowanie może zapewnić tylko światłowód. Dawne monopole (takie jak niemiecki Telekom) nie powinny utrudniać instalacji światłowodu, nadal inwestując w okablowanie miedziane.

4.3. Tylko niektóre państwa, w tym Malta, Litwa, Belgia i Niderlandy, osiągnęły już prawie całkowite pokrycie siecią dostępową nowej generacji. W innych krajach pokrycie tymi sieciami jest bardziej ograniczone. Niektóre państwa członkowskie o słabiej rozbudowanej infrastrukturze zdołały nawet przeskoczyć pewne etapy postępu technologicznego. Instalacja światłowodu daje im przewagę.

4.4. EDUROAM to opracowany w UE największy i najbardziej udany system roamingu oferujący bezpłatny dostęp do bezprzewodowego internetu dla naukowców. Oferuje on bezpłatny dostęp do sieci Wi-Fi milionom studentów i pracowników naukowych. EKES z zadowoleniem odnotowuje, że ten uwieńczony sukcesem projekt mógłby posłużyć za przykład inicjatywie „WiFi4EU” dotyczącej darmowego dostępu do internetu dla wszystkich Europejczyków w miejscach publicznych, budynkach administracji publicznej, bibliotekach i szpitalach oraz na zewnątrz budynków. Inicjatywa ta powinna oferować wszystkim obywatelom możliwość darmowej łączności internetowej charakteryzującej się taką samą tożsamością cyfrową w całej UE. EKES zaleca w szczególności stosowanie się do zapisów rozporządzenia eIDAS o tożsamości cyfrowej, które oferuje gwarancje ochrony danych i bezpieczeństwa publicznego w obliczu niewłaściwego wykorzystywania tych usług (np. terroryzm).

4.5. Bony, które mają na celu wspieranie MŚP, będą wykorzystywane przez władze lokalne na pokrycie kosztów instalacji (okablowanie, anteny itp.). Przedsiębiorstwa instalacyjne będą je przysyłać do UE w celu otrzymania płatności. Oprócz zmniejszenia obciążeń i kosztów administracyjnych system ten umożliwi łatwe monitorowanie i realizowanie celów w zakresie dobrej jakości.

4.6. EKES z zadowoleniem przyjmuje cel zapewnienia symetryczności łączności we wszystkich miejscach stanowiących siłę napędową rozwoju społeczno-gospodarczego, ponieważ będzie to miało zasadnicze znaczenie dla wielu przyszłych zastosowań.

4.7. EKES domaga się utworzenia programu zapewniającego, by odbiorcy końcowi znajdujący się w szczególnie trudnej sytuacji mieli dostęp do wystarczającej i odpowiedniej łączności, umożliwiającej im społeczne i gospodarcze uczestnictwo we współczesnym społeczeństwie. Elementem takiego podejścia może być WiFi4EU.

4.8. Zachęty regulacyjne dla dostawców usług sieciowych wspierające realizację celów COM(2016) 587 nie powinny kolidować z innymi ważnymi celami, takimi jak neutralność sieci.

4.9. W perspektywie długoterminowej mieszkańcy obszarów wiejskich również powinni móc korzystać ze zdrowej konkurencji i swobody wyboru dostawcy usługi dostępu do internetu. Zatem środki regulacyjne powinny również zachęcać do takiej konkurencji.

4.10. Technologia 5G nie tylko umożliwi nowe zastosowania mobilne, lecz posłuży też za technologię pomostową, która przyspieszy wprowadzenie bardzo szybkiej łączności na obszarach wiejskich. Jednakże tylko infrastruktura oparta na włóknie szklanym zapewni stabilność i niezawodną szerokość pasma niezbędną dla wielu nowych zastosowań.

5. Finansowanie

5.1. EKES z zadowoleniem odnotowuje wyraźny wzrost finansowania z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (EFSI) przeznaczonego na szybkie sieci szerokopasmowe, z 2,7 mld EUR w latach 2007–2013 do około 6 mld EUR w okresie 2014–2020. Oczekuje się, że większość tych inwestycji przybierze postać dotacji. Dzięki efektowi dźwigni wobec współfinansowania krajowego i/lub regionalnego oraz prywatnego oczekuje się, że w okresie programowania 2014–2020 w infrastrukturę szerokopasmową zainwestowanych zostanie 9–10 mld EUR. Będzie to miało zasadnicze znaczenie z punktu widzenia kluczowych inwestycji komercyjnych zapewniających szybką łączność internetową mieszkańcom obszarów wiejskich.

5.2. Ważną rolę odgrywa również Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS). Rolę tę można by wzmocnić przez wspieranie zakrojonych na szeroką skalę projektów europejskich dla szybkich sieci szerokopasmowych, w tym w ramach sieci bazowej, przemysłowego przesyłu danych z prędkością rzędu kilku gigabajtów oraz przemysłu 4.0, a także dzięki udziałowi przedstawicieli DG CONNECT w Komitecie Sterującym EFIS. Komisja powinna również aktywnie dążyć do opracowania odpowiednich ram finansowych i regulacyjnych.

5.3. Instrument „Łącząc Europę” w dziedzinie cyfrowej dysponuje budżetem w wysokości 150 mln EUR, aby wspierać rozwój nowoczesnej infrastruktury szerokopasmowej w oparciu o instrumenty finansowe zapewniane przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI). Oczekuje się, że element instrumentu „Łącząc Europę” dotyczący sieci szerokopasmowych pozwoli uruchomić co najmniej 1 mld EUR na dodatkowe inwestycje za pośrednictwem specjalnego funduszu na rzecz sieci szerokopasmowych, co można by jeszcze uzupełnić środkami z EFIS.

Bruksela, dnia 26 stycznia 2017 r.

Georges DASSIS
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego